

ДЕКОРАТИВНІ ФОРМИ ГЛЮДУ ОДНОМАТОЧКОВОГО

М. Ю. Осінов, аспірант, Уманський ДАУ*

В сучасному ландшафтному дизайні використовуються різноманітні за видовим складом декоративні групи дерев і чагарників. Звичайними формами рослин вже нікого не здивуєш, тому дизайнери та озеленювачі намагаються впроваджувати в озелененні все більше декоративних форм деревних та чагарникових рослин. Зазвичай декоративні групи формують з дерев та кущів, характерних для флори обраного регіону. Глід одноматочковий має широкий природний ареал та багато декоративних форм.

Глід одноматочковий (*Crataegus monogina* Jac.) – родина *Rosaceae*, рід *Crataegus* L. Високий кущ або дерево заввишки 6-8 м з широкою кроною, червонувато-коричневими колючими пагонами. Листки три-, п'ятилопатеві, обернено яйцеподібні, видовжено яйцеподібні, глибоко надрізані, на верхівці з зубцями, зверху темно-зелені, блискучі, знизу світло-зелені. Квітки білі, зібрані в прямостоячі суцвіття, які складаються з 10-12 штук, розпускаються в травні-червні. Плоди червоні, широко округлі 8-10 мм завдовжки. Дозрівають у вересні – жовтні.

Морозо- та посухостійкий, до ґрунту не вибагливий, але краще росте на важких, глинистих ґрунтах.

Природно поширений у центральних і південних районах Європи, Закарпатті, Прикарпатті, Кавказі. Зустрічається по всій Україні.

Глід одноматочковий має 11 декоративних форм:

пірамідальну — f. *stricta* (Loud.) Rehd. (var. *pyramidalis* hort.) — дерево з гілками, направленими в гору утворюючи пірамідальну крону;

плакучу — f. *pendula* (Loud.) Dipp.— з гілками направленими донизу;

рожево плакучу — f. *rosea pendula* Rehd. (*C. oxyacantha* var. *pendula rosea* hort.) — плакуча форма з рожевими квітами;

* Науковий керівник: доктор с-г. наук Леонтьєв Г. П.

пунцову — *f. punicea* Rehd.— з темно-червоними поодинокими квітами;

рожеву — *f. rosea* hort.— квіти із рожевими пелюстками та білими смужками;

біло махрову — *f. albo-plena* Schneid. — з білими махровими квітами;

червоно махрову — *f. rubro-plena* Schneid.— з червоними махровими квітами;

завжди квітучу — *f. semperflorens* (Andre) Dipp. — низький, витончений кущ, який цвіте все літо до осені;

розрізану — *f. laciniata* Loud.— з перистим глибоко розсіченим листям;

біло-пістряву — *f. argentea-variegata* hort. — з біло-пістрявим листям;

безколючкову — *f. inermis* Rehd. — з квітами, як у типової форми, і гілками без колючок.

Глід одноматочковий використовується як підщепа для карликових яблунь, груш, айви та інших кущів родини розових. Не рекомендується створювати насадження глоду неподалік садів, оскільки в них однакові шкідники і хвороби.

Живе глід одноматочковий до 200-300 років. Відомі екземпляри висотою до 18 м, діаметром крони до 20 м, обхват стовбура 3 м.

Розмножується насінням, рідше вегетативним способами.

Добре переносить стрижку, має високу пагоноутворювальну здатність. Восени видаляють сухі і хворі гілки. В живій загорожі допускається сильна обрізка на 1/3 довжини гілки.

Глід одноматочковий використовується в харчовій та фармакологічній промисловості, є медоносною і меліоративною рослиною.

Враховуючи вищенаведене його рекомендуємо для створення груп, узлісь, підліску і особливо живих непрохідних огорож.

Такі біологічні особливості як невибагливість до кліматичних, ґрунтових та гідрологічних умов, а також формова різноманітність дозволяє використовувати глід одноматочковий в якості породи, яка придатна для озеленення.